

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Az ítélkező főispánok.

Sokszor foglalkoztunk már a közigazgatási bizottságok fegyelmi választmányainak dolgaival, de a sajtóban nem igen talált a szavunk visszhangra. Ennek okai azonban első sorban az állami és törvényhatósági tisztviselők, akik nem mernek tiltakozni a fegyelmi bíraskodásnál uralkodó főispáni önkénykedés és zsarnokoskodás ellen.

Maga a fegyelmi bíraskodás a lehető legnagyobb igazságtalanság. A bíróságnak mindenkor elnöke a főispán, aki két tagot a saját emberei közül nevez ki, míg a másik két tagot a köztörvényhatósági bizottság választja. A főispán véleménye tehát mindig dönt. Ha ő valakit tönkre akar tenni, tönkre teheti. Viszont a legcézégesebb gazembert is megmentheti. Szaktudás, törvényismeret, ítélkező képesség nem is szükséges, de megrendesen nincs is meg a fegyelmi bíróság tagjaiban.

Itt van például a szegedi fegyelmi választmány. Az elnöke Kállay Albert főispán, aki nem jogvégzett ember, tehát a legelemibb ismeretei is hiányzanak ahhoz, hogy bíró lehessen. Kinevezett tagjai dr. Tergina Gyula tanfelügyelő, Kruspér Pál államépítészeti hivatali főnök, meg Ternovszky Alajos pénzügyigazgató. Szakkezelt bírák ők? Nem. De különösen alkalmatlan bírói tiszt betöltésére a vajás fejű tanfelügyelő, akinek viselt dolgai köztudomásúak. A főispán nevezi ki őket. Nem tehetnek róla, hogy nekik ítélkezniük kell és pedig a főispán szelid nyomása alatt. Igazságos ítéletet bírói felfogás szerint nem hozhatnak. A választott tagokról sem lehet föltételezni a bírói képességet. Hiszen az a törvényhatósági többségtől függ és megeshet, hogy a fegyelmi választmány tagjává megválasztják Onozó Lipót és Kovács Tanács Adám polgártársat is.

Tehát a közigazgatási tisztviselők fegyelmi ügyeiben a főispáni önkény és a tudatlanság az ítélkező tényező. Az elfogultság és a tudatlanság pedig helyes, igazságos ítéletet nem hozhat soha.

De van még egyéb hiba is. A rendes bírói eljárásnál a bűnöst nem csupán vádolják, hanem az védekezhet is. A törvényszék a vád és védelem egybevetése után hozza meg csak az ítéletét. A közigazgatási tisztviselők fegyelmi ügyeiben a védelemnek nincs helye. A fegyelmi választmány előtt se a bevádolt tisztviselő, se védője nem döntheti vagy nem gyöngítheti meg a vádat.

Ha pl. a vádló ügyész roszakaratuan, csak a bevádolt tisztviselőt terhelő mozzanatokot adja elő, a fegyelmi választmány tagjai, akik az ügyet rendesen nem is ösmerik, jóhiszeműleg is hozhatnak égbekiáltóan igazságtalan ítéletet,

viszont ha az ügyész a mentő körülményeket ügyesen csoportosítja, — akkor is igazságtalan az ítélet.

Köztudomásu dolog pedig, hogy csaknem minden fegyelmi ügy elbírálásánál ilyen mozzanatok döntenek. Ha a hivatalvesztéssel sújtott Szeghő Gyula volt községi bíró, Kürthy Elek segédrendőr-biztos vagy Halasi Ede közigazgatási végrehajtó sógora lett volna a főkapitánynak, bizonyára nem sújtattak volna hivatalvesztéssel és viszont, ha olyan bűnt követett is a „sógor“ el, a miért a legsúlyosabb büntetés jár, kisebb büntetéssel is megmenekül.

Ezek való tények. Ezeket letagadni, lehozni nem lehet, mert hiszen teljesen átmentek már a köztudatba is. A fegyelmi bíraskodás mai állapota tarthatatlan. Független, elfogulatlan szakbíróságra kell azt átruházni, mert könnyen megeshet, hogy a kenyerétől igazságtalanul megfosztott ember (nem tudván elviselni az önkény, elfogultság, tudatlanság vagy a rosszlelkű megtevesztés okozta lelki fájdalmakat) ledurrantja a megrontóját, az esküdtek lelkiismerete büntetlenek fogja nyilvánítani.

Elvégre is a csirkefogók, rablók és zsványok részesülhetnek csak bírói igazságban, a közigazgatási tisztviselők nem?

Az üldözött magyarok.

Irta: Rostkowitz Arthur.

Tizenkét év előtt utaztam be Horvátországot. Bármerre jártam, mindenütt találok magyarokkal. Sajnos, igen sok magyar már akkor nem is tudott magyarul. Különösen a fiatalabb nemzedék. A horvátok értik a módját, hogyan kell átalakítani az új nemzedék gondolkodását. Az istenházában, az iskolában, a közigazgatásban a legvadabb tulzók az urak. Fogalma nincs arról az embernek, mennyit kell szenvedni Horvátországban a magyarnak azért, mert magyar.

De kezdem az elején. A horvát közigazgatásnál elvetemültebbet képzelni sem lehet. A muszka közigazgatás még Szibériában is különb. A magyar kétszer annyi adót fizet, mint a horvát, bárha a vagyona kevesebb is. Jogorvoslatért nincs hova forduljon. A közhatalom közegének egyszerűen kidobják a panaszkodó magyart. Ha ügyvédhez fordul, az megszarolja a gyűlölt magyart és kineveti. Adófizetésnél haladékról szó sincsen. Ha nem tud fizetni a kutya magyar, a parnát is kihuzza a horvát gazember a vajudó felesége feje alul. Elhajtják a marháját és a község házaán potom áron elárverezik. Ha más magyar is akarna rá árverezni, karhatalommal tavolítják el. Az ekként üldözött magyarhoz aztán beállit a tanító, pap vagy az írrok és mondja:

— Látod, mi a következménye annak, hogy magyar vagy. Légy horvát és akkor kevesebb adót kell fizetned, a végrehajtásnál nem járnak el veled oly embertelenül, stb.

Es horvát lesz a magyar, ha boldogulni akar. A gyermekeit beadja a horvát iskolába, ahol megtanulja, hogy a világon csak Nagyhorvátország és Ausztria van, amelynek ura a hrvat kral (horvát király). A magyar gyáva, piszok népsöpredék, vad azzsiai horda, szegénye Európának, stb. Még ha magyar is valaki, ta-

gadja el származását és vallja magát horvátnak, mert magyarnak lenni nagyobb szégyen, mintha valaki cigány vagy zsidó.

Az isten házában magyarul nem szabad énekelni. Akkor tiltották el, amikor én ott jártam. Mikor a tilalom dacára fölcsendült a magyar ének, csendőrszuronyokkal kergették ki az isten hajlékából a magyart, akinek elődei építették azt a templomot. A papok magyarul nem beszélnek, 12 év óta a többnyire katolikus magyarok nem hallhattak magyar szentbeszédet. Még gyónni sem szabad magyarul, úgy, hogy a hitbuzgó magyarok kénytelenek a Bacszába vagy Baranyába jönni, hogy bűneiktől feloldoztassanak.

De ez még nem minden. Ha valamely faluban lopás vagy rablás történt, a horvát kakas tollas betyárok (csendőrök) azonnal a magyarokat gyanúsítják. Ez ürügy azután a házkutatásokra. Ha magyar könyv vagy újság akad körmeik közé, széttépi, még ha imádságos könyv is az. Az eféle zaklatások napirenden vannak. Sokszor az alaptalanul gyanúsított magyart lanczra verve hurcolják el a horvát csendőrök és csak hónapok múlva bocsájtják szabadon. Ha aztán a szegény magyar el meri beszélni, hogy megkínózták, éhezettették, ütötték-verték, rágalmaszást pört akasztanak a nyakába és a horvát bíróság úgy elítéli, mint a pinty. Hiszen a horvát bíró is éppen olyan gaz, gyálázatos magyarfaló, mint a papok, tanítók, közigazgatási tisztviselők és a csendőrök.

Olyan czégérés, bitang magyarfaló azonban nincs Horvátországban, mint amilyen Strossmayer djakovári róm. kath. püspök. Hírheft család méltó sarjadéka. Mint utazásaim közben értesültem, sok Strossmayer diszittete régebben a faluvégi akasztófákat. Ez is megérdemelné. Az egész élete a magyarok ellen elkövetett igazságok folytonos láncolata. Ez a püspöksüveg gazember az atka a horvátországi magyarságnak, amelynek csupán az a gyöngéje, hogy annyi szenvedés és üldöztetés után is ragaszkodni tud a hitéhez és inkább elhagyja ősei nyelvét. A mult század összes háborúiban nem vesztettünk annyit, mint Strossmayer püspöksége alatt.

Ne is beszéljen nekünk senki horvát testvériségről. Aljas hazugság az. A horvát nem testvére a magyarnak, hanem orgyilkosa. Ne felejtjük ezt el soha. Irjuk csak föl mindezeket a nagy tartozások könyvébe. Egyszer úgy is eljön a nagy leszámolás ideje. Jaj lesz akkor ez orgyilkos fajzatnak. Még tűrünk, ti pedig szövögessétek csak a Nagyhorvátország pókhalóját. Akármilyen erőse szövöttek-fonjátok, a magyar kard szét fogja vágni.

Ti nagy horvát álmodozók tudjátok-e, mi történt szent Bertalan éjszakáján? Vigyázatok, hogy arra ne ébredjétek. Eddig ti csak a türelmes, jó és nagylelkű magyart ismertétek, de meg fogjátok ismerni a haragvó, boszuért lihegő magyart is. Rettenetes lesz az. Temetetlen hullaitok ezrei, fölporokolt városaitok és falvaitok romjai fogják mutatni a fölingerelt magyar oroszlan rettenetes haragját.

Az új magyar nemesekről.

Irta: Honvéd Attila.

Alig van nap, hogy ne olvassánk hirt a hivatalos lapból új nemesség-adományozásról. A király ennek és ennek (többnyire idegen nevű) úrnak és utódainak a magyar nemességet adományozta. Díjmentesen vagy pedig — a szabályszerű illetek leszurkolása után. Cseh, lengyel, olasz, morva, rác, tót, német, oláh, horvát nevű emberek kapnak magyar nemesi előneveket, sőt az állítólag legszabadelvűbben

gondolkodó zsidóság is törli magát a nemesség után.

Hát szép dolog is az a történelmi nemesség. Fölvinni a családfát a honfoglaló ősig. Az utódot büszke öntudat töltheti el, ha híres-neves őseiről beszélhet, akiknek kétségtelenül voltak érdemei a haza védelme körül. Mert a régi nemesek vitézi tettekkel és nem toll vagy gabonakereskedéssel szereztek a — nemességüket. A kettő közt pedig van némi különbség is talán, amit el kell ismerni a fűtyös nemeseknek is.

Ha a czim és rangkorság lejárata a cél, akkor csak helyeselném a dolgot, hiszen a munka századában neveléses és nem létező előjog. Ujjongának örömben, ha a magyar nemességet olcsón osztogatnák, úgy mint a szerb király a Takovarendet vagy mint a török szultán a Medjidje-rendet, amelyet szépen a pinczérnek is odaadnak — borraló helyett. De így drágállom a dolgot ebben a pénztelen világban, mert hiába, a mostani nemességadományozás új osztályt fog teremteni, amelyet a régi nemesek elzárkózott társadalmá sohasem fog ugyan bevenni, de azért ki fog válni a már-már kialakult polgári társadalomból.

Manapság a magyar nemességet megkaphatja bármily szolgálattól kivénült, buta cseh kapitány is. Ez kidukál neki, úgy mint a kegyelmes urak portásainak és ajtónálló inasainak a koronás ezüst érdemkereszt. Megkaphatja azonkívül bizonyos körülmények közt az is, aki megadja a szabott árát a nemesi czimnek.

Hogy milyen neveléses ez a nemesség-vásárlás, az alábbi ötletes dolog is mutatja. Lehet, hogy nem is igaz, de azért, ha tréfa is, végtelenül jellemző. A börzén történt állítólag. A lipótvárosi pénzkirályok voltak együtt.

— Hallom Deutsch, hogy magyar nemes lesz. Igaz? — kérdi az egyik.

— Igaz — feleli a kerdezt. Pár nap múlva megjön a kinevezés is.

— Mondjál csak Deutsch, mibe került neked ez a nemesség?

— Hatvanezer koronába.

— Szép pénz. No és milyen előnevet kapsz érte?

— Hatvani.

— Hatvani, hatvani . . . Elég jól hangzik, de hatvanezer korona is szép pénz. Látod én a te helyedben, ha már hatvanezer koronát fizetek a nemességért, legalább is a „hetveni“ előnevet vettem volna meg.

— Nos és miért?

— Hát legalább nem emlékeztetné az embert mindig a hatvanezer koronára . . .

Akár igaz, akár nem ez a kis párbeszéd, végtelenül jellemző mégis — és igazán nem lehet csodálkozni a történelmi neveket viselő ó-nemeseken, ha végtelen megvetéssel és undorral fordulnak el az új-nemesektől.

Beszélhetünk mi egyenlőségről, ha a régi nemesség értékét, becsét nap nap után növeli a felfele tolaadó — új-nemesség, ha olyan nagyon tülekednek utána, hogy vagyont is képesek áldozni érte. De míg a régi nemességnek a történelem megadta az elismerést, az új-nemesek sohasem fogják megkapni azt. Egykor a dicsőség babérkoszoruját érdemelte ki a nemesség, de az új nemesség már csak hagymakoszorút kap. A maróthi Fürst, a hatvani Deutsch, az okányi Schwartz és a többi új nemesek a köznevelés tárgyai és a jó érzésű, szabadelvű embernek a gyomra fölfordul, mikor a demokráta és liberális lapokban az eljegyzési, házassági, halálozási híreket olvassa. Ugy tityogtatják ezek az újdonsült nemesek az előneveiket, mint az utczalány a hamis gyémántjait. De azért ez nem téveszti meg a világot. A régi, történelmi nemesség az igazi gyémánt. Az új nemesség is gyémánt, de — mármárosi.

Engem már nem is bosszant az új nemesek hetvenkedése, de eszembe juttatja a régi jó paraszti szokásmondást: mentül koszosabb, annál jobban vakarózzik. Aminthogy igaz is.

Újdonságok.

— Hátralékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldésére, mert különben a lap küldését kénytelenek leszünk beszüntetni. Azon előfizetőinket

pedig, akiknek előfizetése a múlt hó végén lejárt, kérjük az előfizetés mielőbbi megújítására.

— **Az országos Kossuth-társaság.** Az országos Kossuth-társaság, amely Kossuth Lajos századik születés napjának emlékére alakult, legközelebb megkezdheti működését. A társaság alapszabályait ugyanis a belügyminiszter némi pótlások miatt visszaküldötte. A szervező bizottság Lakatos Miklós elnöke alatt a jelentéktelenebb módosításokat megtette és újra felterjesztette a belügyminiszternek. A mihelyest visszaérkeznek az alapszabályok, megkezdí működését a társaság, amelynek már eddig is sok száz tagja van. A szervező bizottság kéri azokat, akiknél taggyűjtő iverk vannak, küldjék vissza a bizottsághoz Lakatos Miklós czimére (IV., Kaplony-utca 9)

— **Az egyházfejedelem Szegeden.** Mint biztos forrásból értesülünk, Dessewffy Sándor v. b. t. t. csanádi püspök június havában hosszabb időt fog Szegeden tölteni azon alkalmából, hogy az általa dédelgetett szegedi katolikus tanítóképző intézet zászlójának felszentelési ünnepélyén vesz részt. Az egyházfejedelem, mint eddig is, a belvárosi parochia vendége lesz.

— **Az Árpád egyesületből.** A pusztaszeri Árpád-egyesület választmányá vasárnap délelőtt tartott ülést a városháza egyik tanácstermében. A választmány az egyesület eddigi működéséről számolt be.

— **Bánffy a telepítési kérdésről.** A volt kormányelnök báró Bánffy Dezső egyre rokonszenvesebb alakja kezd lenni a magyar közéletnek, amióta megbukott. Kétségelenül magyar érzésű ember, aki az egységes magyar nemzeti állam kiépítését komolyan akarja és nem szavakkal, hanem tettekkel küzdött is érte. A telepítési kérdésről irt tanulmánya is figyelmet keltő, s ami a legfeltűnőbb, a telepítések pénzügyi részét kicsinyes dolognak tartja, tehát erre mindig kell pénznek lenni. Ha az ő tanulmányát figyelemmel olvassa az ember, szinte megsajnálja, hogy ez az erős fajú magyar ember nem intézi többé az ország sorsát. Talán igaza is van, az egységes magyar nemzeti állam kiépítése volna, a fő az alkotmányosdira pedig ráérnek.

— **Kisért a drágasági pótlék.** A városi kistisztviselők alig indították meg a mozgalmukat, a negyven tanító már kérvényt is szerkesztett és azt a tanácshoz be is nyújtotta. Megszivlelni való a tanyai tanítók kérelme: és a ki ismeri a tanyai viszonyokat, kénytelen igazat adni nekik. Tény, hogy a tanyai tanítóknak a városról kell élni, itt pedig nagy a drágaság, ennek a tetejébe jön még a fuvarköltés is. A méltányos kérelem elül nem zárkozhat el a városi tanács és itt az ideje, hogy a drágasági pótlékot a város, amely a vámsorompók felállításával megdrágította az élelmi szereket, minden alkalmazottjának megadja. Mint értesülünk, nemcsak a kishivatalnokok, hanem a rendőr és szolgazemélyzet is kérni fogja a drágasági pótlékot. Ime a következménye a vámrendszernek. Amit nyer a város a vámon, elveszti a drágasági pótlék révén. Ez az ugynevezett könnyelmű gazdálkodás

— **Hajókázás a Maroson.** Régiterv ez, de aligha fog megvalósulni, mert a Marost akárhogyan agyonszabályozzák is, rendes gőzhajó csak magas vízállás esetén járhat rajta. A nyári hónapokban sokszor oly kicsi a víz a Marosban, hogy az iskolás gyermekek is átlábalhatják. Hajóközni lehet rajta most, de rendes hajójáratokat teherszállításra nem lehet létesíteni. A tiszai hajózás sem fizeti ki magát és a gőzhajózási társaságok már most is azon tanakodnak, hogy nem-e jobb lenne földadni a Szeged-Szolnok közti hajóforgalmat, pedig itt van víz elegendő és nem kell már a szabályozásba milliókat befektetni. A teherforgalmat lebonnyolítja az aradcsanádi vasút is, amely a Maros mellett fut végig.

— **Gyász-mise.** Farkas János volt törökkanizsai plébános lelki üdvéért halála évfordulója alkalmából, e hó 21-én, kedden délelőtt 10 órakor fog bemutatni a gyász-mise a felsővárosi minoriták egyházában. A boldogult szegedi születésű volt és szülővárosában a közjótékonyosság terén bőkezűen áldozott.

— **Vasutak a papíron.** Mi mindig építünk, alkotunk a papíron, a lapjaink pedig tömérdek anyagot találnak a folytonos tervezésekben. Legujabban a vasutak kísértének. Az alsótanyai, a városi és dorosmai villamos vasutakat építgetjük a papíron, de persze a valóságban soha. Meg is jósoljuk, hogy ha az időt, amit a tervezéssel vesztegetünk, az elfogyasztott tinta, toll és papír árát a vasutak kiépítésére fordítanánk, mind a három vasutat ki lehetne belőle építeni.

— **Fejetlenség a rendőrségnél.** A szegedi rendőrségnek régi hibája, hogy feje nincs. Igaz, hogy van főkapitányunk, aki azonban pompás békebíró, de a rendfentartásra gyöngé. A legnagyobb baj az, hogy a rendőrlégénységnek fogalma sincsen a szolgálatról. Nincs még ma se szolgálati és fegyelmi szabályzata, hónapok óta nincsen oktatója, mert a rendőrtiszthelyettesi állást nem töltötték be. Szóval ez az állapot tarthatatlan. A rendőrtiszt helyettesi állást be kell tölteni, mert különösen az ujonnan szolgálatba lépő rendőrlégénység minden kiképzés nélkül kénytelen lézengeni.

— **Eljegyzés.** Veesernyés Antal horgosi népiszkolai tanító eljegyezte Kaszta Antal szegedi polgár leányát, Mariskát.

— **Még egyszer a deákruha.** Megirtuk, hogy feltűnőnek tartjuk azon jelenséget, hogy minálunk a diákság külsőleg nem mutatja ruházatában magyar nemzeti jellegét, mely egyszersmind a társadalmi állásukat is jelezne, mint p. o. a német, vagy a török deákság, a szofták és ime mi történik? A budapesti egyetemi hallgatók jó része rövid idő óta visel az utczán egyforma sapkát; ez ugyan nem árulna el formájánál fogva a távolról sem a magyar főveg viseletet, mivel az minden inkább, csak nem magyar. Legjobban hasonlít az osztrák hadseregnél régebben használatban volt bakasapkához, (holzmütze). Elöl van ugyan néhány kis magyar nemzeti gomb, ez azonban csak mintegy kiengesztelésül szolgál arra nézve, hogy a sapka nem magyar jellegű. Ugyan miért nem visel a diákság kucsmát, amint azt az 1848-iki viselte? Fekete, magyaros, könnyű, izléses alkotásu volt, ünnepélyes alkalmakkor fel volt diszitve elől legörbülő nemzeti színű tollakkal; ezzel megjelentek ünnepélyes tüneményeknél, temetéseken, az előadáson, szalonban, utczán minden alkalommal és ez szép volt. Szintén különösnek tartjuk, hogy a diákság miért nem visel *atillát*? Csodálkozásunk jogosult. Lám a török diákok a fezt nem hagyják el soha, pedig hát ujabban a török művelt körök ugyancsak tüntetnek a nyugati műveltségükkel! Igen de a maguk nemzetiségüket is kimutatják minden alkalommal. Hát még a németek! Ezeknél a diákruha egyszersmind nemzeti viselet, melynek jogosultságát még a hatalmas császár is elismeri. Hol vagyunk mi e tekintetben? Szétziláltan! Hiszen mi is keleti faj vagyunk, hát el kell azt *takarni*? A mi diákságunk tüntet különféle divatu ruhákban, elavult katonasapkában, mert azt, hogy rajta nemzeti színű gomb van, nem változtat a dolog ferdeségén, mivel azt messzebből nem is lehet észrevenni és mivel a formája nem magyar; pedig hát lattunk az utóbbi időben olyan felbuzdulást a diákok közt, a mely a nemzeti eszméket nagyon előtérbe tola. Miért csinálnak a fővegükkel — ellentünetést? Ez érthetetlen is, neveléses is, ostoba is.

— **Szervezési sületlenség.** A város szervező bizottsága sok sületlen határozatot hozott már, de olyat, mint a melyet a főkertészi állásra vonatkozólag hozott, még soha. Azt akarják, hogy az új főkertész szegődményes, azaz szolgál alkalmazott legyen, tőle azonban a közepiskolaival egyenlő képesítést kívánnak. Már ez is neveléses. A vasutaknál is a segédszemélyzet sorában (altiszt) van a

kertész, az államnál is. De ha megállna is a szervező bizottság javaslata, megdönti a létező állapot. A jelenlegi alkertész ugyanis tisztviselő a segéd és kezelő személyzet létszámában. Minő ostoba helyzet állana elő, ha a főnöke, a főkertész szegődményes, tehát szolgai rangsorban lenne a parádés kocsisokkal?

— **Gyorsíró-tanfolyamok.** A szegedi gyorsírók egyesülete elhatározta, hogy a gyorsírás terjesztése céljából olcsó tanfolyamokat létesít és a fiú- és leányiskolában evenként gyorsíró-versenyeket rendez, azonkívül szak-könyvtárat állít. Az egyesület hazafias hangu felhívást intézett a közönségnek, amelyből közöljük az alábbi részt: „A gyorsírás szép és hasznos ügyét minden téren önzetlenül, érdek és haszon nélkül, ideális módon öhajjuk és fogjuk is szolgálni s kérjük Szeged város közönségét, az ifjuság szülőit a mellénk való sorakozásra, az egyesületbe való belépésre. A rendes tagok évenként csak 4 kor. tagsági díjat fizetnek s ezért az egyet által kiadandó szaklapot is megkapják; a pártoló tagok évenként legalább két koronát, az alapító tagok egyszerűsmindenkorra legalább 50 koronát fizetnek. Abban a reményben, hogy Szeged társadalmát átérzi a gyorsírásnak, ennek a nagyfontosságú kulturtényezőnek jelentőségét, tisztelettel kérjük városunk közönségének jóakarátát ügyünk iránt, pártolását az írásművészetet illetőleg és támogatását egyesületünkkel szemben.”

— **Kavardás a 48-as pártban.** A szegedi függetlenségi és 48-as pártban évek óta észlelhetők az elégtelenség tünetei. Igen sok váiasztó nincsen megelégedve a pártvezetőséggel. Sokan kifogásolják, hogy Polczner Jenő, a II. kerület érdemes képviselője egyúttal a párt elnöke is legyen, mert szerintük az összeférhetetlen. Másoknak ismét a párt alelnöke ellen van kifogásuk, mert szabadkőműves stb. Az elégtelenség tüztét a „Szeged és Vidéke” egyik cikke lobbantotta langra, amelyben erősen szemére hányta a függetlenségi pártnak, hogy nem rendez népgyűlést, amelyen a város polgársága tiltakozhatna a katonai javaslatok ellen. A polgárság minden város részben gyűlést tartott, amelyen megjelentek mindazok, akik a pártvezetőség megtartásaival elégedetlenek. A sok gyűlésezés után elhatározták, hogy a város két országgyűlési képviselőjét levelben fogják felszólítani a népgyűlés rendezésére. A levélre dr. Lázár György válaszolt, aki pártállásával mentette ki magát, Polczner Jenő azonban nem felelt. Erre a népgyűlést rendezni akaró polgárság elhatározta hogy *Kossuth* Ferencz pártelnökököt küldöttség útján fogja a dolgról értesíteni. A küldöttség fent is járt Budapesten. Nagy Sándor tekintélyes rókusai polgár vezette. Tagjai voltak Balog István, Gaizler János, Nyáry Gáspár, Trajnits Mihály, Kakuszi János és Szabó Sándor. *Kossuth* Ferencz előzékenyen fogadta a küldöttséget és ígérte, hogy haladéktalanul intézkedni fog és érintkezésbe lép Polczner Jenővel. A küldöttség tisztelgett több országgyűlési képviselőnél, akik közül Nessi Pál ígéretet tett, hogy a népgyűlésre lejön. A népgyűlés tartására a polgárság teljes erővel megkezdte a szervezkedést.

— **Gazdát cserélt a Pille.** A szegedi közönség kedvenc nyári mulató helye, a Pille gazdát cserélt. Danner Mihály, ismert szegedi nagykereskedő vette meg, átalakította és ujonnan berendezte, úgy hogy a közönség minden igényét kielégíti.

— **Fegyvert a máv. alkalmazot-taknak.** Zágrábból írja tudósítónk, hogy a magyar államvasutak horvátországi vonalain alkalmazott tisztviselők, altisztek, és szolgák fegyverrel való ellátása érdekében a zágrábi üzletvezetőség indokolt előterjesztést fog tenni az igazgatóságnak. De nem csak erről van szó, hanem arról is, hogy minden állomáson fegyveres őrk alkalmaztassanak szolgálati érdekből, mert a horvát csőcseléktől, amely nem csak törzűz, rombol és gyilkol, hanem rabol, a magyar államvasutak vagyona és alkalmazottjainak élete sincs biztonságban. A horvát csendőrség és rendőrség nem csak megbízhatatlan, hanem rendszeresen a tüntetőkkel tart, s mindig akkor jelen

meg a láthatáron mikor a vandál horvátok gyalázatos munkájukat elvégezték. Föl kell fegyverezni tehát a máv. alkalmazottakat, s ha majd néhány száz horvát kutya a fübe harapott, majd észre tér a fölbujtogatott csőcselék.

— **Mire megváltunk.** Az öregségnek sokszor keservek az évei, különösen ha a munkaképtelenség miatt beköszönt a hajlékba a nyomor. Ezért még munkabíró férfikorában kell gondoskodni mindenkinek, hogy öregségére is legyen mit a tejbe aprítani. Takarékoskodni kell. A legegyszerűbb módja ennek, ha üzletész vált magának mindenki a Bankegyesületnél (a Kass kávéházzal szemben) és magát heti egy vagy több korona befizetésre kötelezi. Ha szükségét szenved személyi hitel címén olcsó kölcsönt kap és a szövetkezet sorsjegyereményeiben is részesedik.

— **Haroz az iszákosság ellen.** Az alkohol tulságos élvezete rombolja az emberi szervezetet, bár sokkal kevesebb áldozata van, mint a tüdővésznek. Az iszákosság pedig csunya szenvedély, az tény, amely ellen azonban Brémában hiába foglalnak állást a „kék kereszt” apostolai, mert az egyesek gyöngeségét, hajlamait nem lehet megfékezni. A leghelyesebb volna, ha az iskolákban utaltatnák meg az iszákosságot, tanácsolta az egyik orvosi szaklap. Igen ám, de ha a szesz-tartalmu nedvek iránt a tanár urak is rokon-szenveznek! Haszontalan fáradozás volna ez, bár az egyszerű pap is vizet prédikált, de ő maga bort ivott.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mautner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétateri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mautner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétateri részére.

— **Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kelle. mes izénél fogva már kis adagban is tetemesen felül-mulja. Kérjük határozottan Ferencz József keserűvizet-**

Rendszeres sirfosztogatás.

Vettük és egész terjedelmében közöljük az alábbi panasos levelet:

Tehtintetes szerkesztőség!

Mult évi panasunk, hogy a palánki temetőben a sirokról a rózsák, virágok, vázak, továbbá színes golyók és más egyéb elvihető tárgyak, melyeket gondos kezek kivittek halottaiknak sírjára, gonosz kezek elvitték, — de amint tapasztaljuk a mi panasunk nem talált visszhangra, hanem süket fülekre, mert az idén még botrányosabb dolgok történnek; mert az el nem viheto tárgyakat ott a helyszínén eltörlik, sőt ha ez így tart továbbra is, a síremlékeket és szobrokat is meg fogják csonkítani.

Azért kérdezzük a gondnok urat, hogy a palánki (belvárosi) temetőben mi van alkalmazva? csősz vagy sírásó, a kinek kötelessége mint minden nagyobb városban hol ily nagy temető van, vigyázzon hogy a drága virágcsokrok virágok és egyéb tárgyak, miket a kegyelet tesz le a sirokra ott maradjon és ne rabolják el a disztől. Mi hűségesen átadjuk gondozás végett és a felügyeletet is beszámítva, fizetünk azért külön a sírásónak vagy csősznek egy személyben.

Kérjük a gondnok urat, sziveskedjék panasunkat meghallgatni és eleget tenni ohajunknak, mert mi a családi sírhelyekért, a mit kértek megfizettünk jól, e szerint azt a röögöt, hova halottainkat eltemettük megváltottuk és hogy a befolyt összegekből illetve annak alapjából a mely nem megvetendő összeg, bátran fedezhetné azon költségeket, a mire nagy szükség volna már régóta, és pedig egy őrt állithatna a nyári hónapokon át, április—novemberi hónapokra, ki vigyázna a sirokra, hogy disztől ne fosszák meg a gonosz kezek. Továbbá egy ártézi kutat is furatna mert az a kút viz nem hogy virág öntözésre volna jó, hanem a virágnak csak méreg mert salétrom tartalma, végül pedig az utak kavicsozására is többet lehetne gondolni.

Ismételve kérjük a gondnok urat, nyugtasson meg és intézkedjék hogy e szomorú állapotok ne tartsanak soká és hogy segítve legyen a bajon.

Bátorkodjunk még arra figyelmeztetni a gondnok urat, hogy ilyen nagy temetőt mint a belvárosi érdemes volna legalább egy léczkerítéssel körülfoglanni, mert másképp nem érünk

czelt a lopások tekintetében, mert ennél az élő sövénynél bárhol menekülhet a sirfosztogató, egéruat lel mindenütt; pláne a hátsó része a temetőnek a legveszedelmesebb a zsidó temetővel határos része, a hova jelenleg temetkeznek.

Mi hír a megyéből.

Elítelt tanító. A dorosmai állami népiskolai tantestület hirhedt pupákja, az emeletes tót bizalmasa, Phák Sándor volt helyettes igazgató-tanító tudvalevőleg vadállat az iskolában. Az ártatlan magyar gyermekeket üti-veri állandóan ez az ideszakadt Szvatoplukivadék. Végre azonban rajtaveszett ez a hirhedt tanbetyár. Két kis fiut, akik az elemi iskola második osztályába jártak hozzá, kékre-zöldre vert nádpálcájával, úgy hogy az orvosi latlevél szerint nyolcz napon belül gyógyuló könnyü testi sértest szenvedtek, bár a kékfoltok helyén még hetek mulva is fájdalmat éreztek a szegény gyermekek. Az elkeseredett szülők erre följelentették a nekiszilajodott tanbetyárt a szegedi járásbírósnál, amely a napokban hozta meg az ítéletet, amelynek értelmében bűnösnek mondatott könnyü testi sértésben a jeles tanferfu és tizenhat napi fogházra átváltoztatandó 160 korona pénzbüntetésre, az összes orvosi és ügyvédi költségek megfizetésére ítéltetett. Ez az ítélet hivatalból fog közöltetni a tanfelügyelőséggel. Kiváncsiak vagyunk arra, hogy sielni fog-e a tanfelügyelő a fegyelmi vizsgálat megindításával, úgy mint azt Szilágyi Imre algyői tanító eseténél tette, aki ellen, amint tudomására jutott az eset, azonnal hivatalból átkérette a bűntető iratokat és ellene a fegyelmi vizsgálatot nyomban meg is indította. E helyen említésre méltónak tartjuk az is, hogy akkor, midőn Pillich Kálmán a szegedi közgyűlésen az államosítás ellen felszólt és odanyilatkozott, hogy az állami iskolákban sokszor a tanítóság alakjai működnek, az ilyen pupák alakokra értette. Hogy érzékeny helyre talált ezen kijelentése, legfőnyesebben bizonyítja az is, hogy Pillich Kálmán ezen kijelentése ellen *legelőször Phák Sándor tiltakozott.* Mi jogon?

Levél a királyhoz. Kaciba Julis csongrádi menyecske levelet írt a királynak. Hangzik pedig a városi hatósághoz megjegyzés nélkül visszaküldött szarkalabos irás a következőképpen: Kelt levelem Csongrádon 1903-ik évében Február 11zenegyedikén. Tisztelt cim! Kivánom, hogy ezen pár sor irasom fris és jó egészségben találja mint nekem van. De fájdalom mégis, mert már egy pár év óta sok nyomort és csapást szenvedtem a családommal! és emiat nagyon elszántam magamat meggyilkolásra és a kis családomat. De mivel hogy az iskolába jártam és bibliából kitanultam Saulról, hogy az Isten milen nagy bűnnek tartja a ki magát meg öli, ez engem vissza tartot. Nincsen semmi vigaságom e földön a helet hogy vigasztajjanak sokat megbántanak és nem tudok egyebet mint sírok. Es ezért járulok kirajomhoz legyen szives meghallgatni kérésemet hogy segiccsen nyomort szükségemen egy pár ezer forintocskával, mert az Felséges Kirajomnak csak annyi, mint nekem két hatos, de azért elfogadok kevesebbet is, de azért bocsnatot kérek, sértve ne vegye magát, hogy felkértem szegény sorsomban, még enélőbbet nem írtam — levelet életemben senkinek. Nagyon szépen fölkérem ő felségedet és kivánom az Istentől tarcsa mög. Ezörször csokolom kezét és ezzel bezárom soraimat és ha írni akar atre-cem ez: galaba-uca 33 szám Kaciba Juliannának adasék saját kezébe Csongrádon. De arra is megkérem ha nem küd is semit, csak leg-alább levelet írjon, sokaig ne varakozak. Ha ír, fölkéröm magyar bötüvel írja, mint ez van. *hogy mögércsem.*

Bűnpalástoló rendőrfogalmazó. A mult év nyarán történt, hogy a dorosmai gyógyszerárban Ördög Imréne Kántor Rozal orvosság helyett olyan kotyvalékot kapott, hogy majd belepusztult. Véletlen szerencse, hogy súlyos belső sérülések árán megmenekült a halálból. A szegény asszony feljelentést tett ekkor Karcsai (Knauf) Aladár dorosmai gyógyszerártulajdonos ellen a szegedi államügyész-ségnél, ifju Czékus Ferencz, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, köztisztvisletben álló kereskedő pedig a közgyűlésen tette szóvá más-

egyéb dolgokkal kapcsolatosan ezt a botrányos dolgot. A dorosmai főszolgabíróság a vizsgálatot beszüntette *eljárásra alkalmas adat hiányában*, a szegedi ügyészség azonban elrendelte a vizsgálatot Karcsai ellen és a vizsgálat vezetésével Szele Ambrus dorosmai h. rendőrfogalmazót bízta meg, aki rut visszaélést követett el hivatali esküje ellen, a midőn minden áron azon iparkodott, hogy a szegény asszonyt panasza visszavonására bírja. Az egyszerű, ijedős, öreg asszonyra rákiabált, lecsukással fenyegette, dühében valóságos tájékozott, amikor terve, a bűnpalástolás nem sikerült. Midőn arról a felháborító dologról ifju Czékus Ferencz értesült, tudósítást küldött róla lapunknak, amelynek 1902. évi október 27. számában „Bűnpalástoló rendőrfogalmazó” czímen meg is jelent. Ezen közlemény miatt Szele Ambrus sajtópört indított a „Független Közvélemény” ellen, amelynek czikkéért ugy ifju Czékus Ferencz, mint Rostkowicz Arthur szerkesztő elvállalta a felelősséget, miután a kézirat nem került elő. A szegedi esküdtbíróság e hó 18-án ítélkezett ezen ügyben. A tárgyaláson Kántor Rozál és Nagy István dorosmai adóellenőr bizonyították, hogy a Közvéleményben foglaltak a valóságnak megfelelnek, mire az esküdtek dr. Széll Gyula ügyvéd védőbeszéde után *felmentő ítéletet* hoztak és ezzel elégtételt szolgáltatottak az erőszakosan vádlottak padjára hurczolt ifju Czékus Ferencznek. Az esküdt-szék ezen igazságos ítéletének azonban még egyéb következményei is lesznek. A fegyelmi vizsgálatot azonnal meg kell indítani a bűnpalástoló ellen és pillanatig sem szabad megtérni a közhivatali állás betöltésére méltatlan embert, sőt a szegedi ügyészség már most hivatalból kénytelen az eljárást ellene megindítani. Ez a fölmentő ítélet immár a második a Kántor Rozál ügyében, még kettő hátra van. A perlekedési viszketegben szenvedő dorosmai patikáros ugyanis sajtópört indított külön is Rostkowicz Arthur, azonkívül rágalmasági pört is ifju Czékus Ferencz ellen. Ugyancsak a Kántor Rozál ügyéből kifolyólag Karcsai Aladár rágalmasági pört indított Rostkowicz Arthur ellen, de az a szegedi járásbíróság fölmentő ítéletével végződött.

Innen-onnan.

(Gyászmisén.)

Történt pedig az alábbi dolog az Urnak 1903. esztendejében, április havának 14. napján délelőtt, Szeged városában a torony alatt. Két úr tudakozódott a városházán a közigazgatás oszlopai után.

- Itt találjuk a főispán urat?
- Nincs itt — felelte az öreg rendőr.
- Hát a polgármester?
- Az sincs.
- De a főkapitány . . .
- Nincs bizony ő se.
- De csak valamelyik tanácsos . . .
- Nincs bizony itt fia se.
- Hol vannak hát?
- Hát kéröm, a gyászmisén vannak.
- Miféle gyászmisén?
- Hát kéröm, akit az negyven nyolczas törvényökért mondanak . . . Ott van most kéröm mindön hévatalos nagykutya . . .

(Károly bácsiról.)

Az öreg Wagner Károly, az erős faju, nagy akaratu, törzsökös szegedi polgár nekünk, ujságíróknak a mi kedves Károly bácsink volt. — Te csirke — így szólított meg bennünket akárhol, ahol összeakadtunk vele.

Sok szép dolgot beszélt ő nekünk, sok öletet és eszmét adott ő nekünk, sőt néháné maga is tollat ragadott és cikket irt. Így a „Közvélemény” hasábjain is több tartalmas, közérdekű cikket látott napvilágot.

Szeretett tréfalkozni is. Különösen a latin tudományunkat kicsinyelte. A latin verseket haláláig tudta Hires kádencziáit is mindig latinul mondotta, sőt csiklandósabb tréfáit is. Ki ne hallotta volna tőle?

Nascitur ex labiis, quanta sit virigi antrum.

Nascitur ex naso, quanta sit hasta viro.

Az öreg tablabirák tisztos alakja kevesbedett az ő halálával, Szeged város pedig közügyeinek egyik önzetlen bajnokát veszítette el.

Nyílt felhívás

Szeged szab. kir. város köztörvény hatósági bizottsági tagjaihoz.

Közismertek a rigó-utcai állapotok. E kis utczában négy nyilvános ház fertőzteti a levegőt. Minden éjjel botrányos orditózás, bicskázás. Részeg emberek ablakainkat beverik. Gyermekeink erkölcsi életét megmérgezi ezen utca dögletes levegője. Házaink üresen állanak, mert tisztességes emberek nem költöznek ilyen utczába. A hatóság nem segít rajtunk, a rendőrség nem tud megvédeni bennünket.

Mielőtt a belügyi kormányhoz fordulnánk igazságos kérésünkkel és az ország színe elé vinnénk e botrányt és az egész ország előtt rámutatnánk Szeged város ezen undorító fekélyére, még egyszer tisztelettel és bizalommal fordulunk **Szeged város képviselőihez**, hogy szavazataikkal a mi érdekünkben önzetlenül fáradozó és az e havi közgyűlésen felszólaló bizottsági tag urakat támogatni szíveskedjenek.

Tisztelettel a
rigó utcai lakosok.

Gyerünk sörözni!

Hová?

Hát a

Kis Palcsi-fele vendéglőbe,
ahol magyaros zónát adnak
és pompás Dréher-féle

korona-sört

mérnek Kitünő házi koszt,
a bor pedig a városi minta-
szőlőtelepről szüreteltetett.

Délmagyarország

legelső szerelő műhelye. Vizvezeték, mosdók és angol clostetok berendezése; épület és disztribúciógosság. Minden e szakmába vágó javítások és vidéki megrendelések jutányosan és pontosan eszközöltetnek.

Bárkányi Antal

épület és disztribúciógoss
Szeged, Feketesas-utca 7. május elsejétől
a Zsótér házban.

JÉGSZEKRÉNY

családoknak nélkülözhetetlen.

Erős, tartós jég szekrények

oo különböző nagyságban oo

kaphatók

SEBŐK MIHÁLY

vaskereskedésében

SZEGED, Széchenyi-tér, Jerney ház.

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, az elegáns hölgyek kíválóan kedvelt szépitőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkiválóbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., powder 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

Kajhullás ellen és hajkorpa elmulasztására, mint hajnövést előmozdító szer, legmegbízhatóbb a dicsőítő **bojtorján hajszesz**, vellekkel kitüntetett **Tanno Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. **A fogak tisztán és ép állapotban tartásához** legjobb a **Szalicyl-fogviz**, ára 1 kor. 20 fill. és **Menthia Fogpor**, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Bárcsai Károly gyógyszerteráiban

Szeged, zöltség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

hadfelszerelési és egyenruházati intézetünket

Kárász-utca 10. sz. alá,
a Gaál-féle házba helyeztük át.

Nemes L. és Társa.

Sengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros
Ujonan, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Telekeladás.

A Tisza Lajos-körut és a Henvéd-tér közti 1. sz. és eddig fakereskedésnek bérbeadva volt **272 □ öles sarok-telek**, a birói becsü útján megállapított □ ölenkinti **64 korona** árban, a tulajdonos herczeg Sulkovszky-féle uradalom által eladatni határozatván, erről a venni szándékozókát értesitem azzal, hogy közelebbiek iránt **hozzám vagy Tagányi István aradi ügyvéd urhoz fordulhatnak.**

Dr. Nyilassy Pál

ügyvéd.

Zsákkölcsönző intézet.

Tisztelettel tudatom a n. é. gazdaközönséggel, hogy a régi zsóterházban (Feketesas u.) kötélgyártó üzlethelyiségben teljesen **új zsákokat és vizmentes ponyvákat** a legjutányosabban **kikölcsönzők**. Ajánlom a n. é. közönségnek **kötéláruimat.**

Kiváló tisztelettel

KLONKAY ANDOR,

kötélgyártó.